

Viite

Asia

Yleisten asioiden neuvosto 21.6.2022

Neuvosto kokoontuu 21.6. Luxemburgissa. Suomea edustaa eurooppaministeri Tytti Tuppurainen.

Neuvosto käy keskustelun **kesäkuun Eurooppa-neuvoston** (23.-24.6.) päätelmäluonnoksesta, jonka aiheita ovat laajempi Eurooppa, Ukraina, Ukrainan, Moldovan ja Georgian EU-jäsenyyshakemukset, Länsi-Balkan, talouskysymykset sekä EU:n tulevaisuuskonferenssi. Suomi pitää Eurooppa-neuvoston strategista keskustelua suhteista EU:n eurooppalaisiin kumppaneihin tärkeänä ja ajankohtaisena. Suomi tuomitsee jyrkästi Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan ja tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Venäjään kohdistuvia pakotteita tulee lisätä johdonmukaisesti tilanteen niin vaatiessa. Tukea Ukrainalle eri muodoissaan tulee jatkaa ja lisätä. EU:n ja kansainvälisten kumppaneiden tuki Ukrainalle lyhyen ja pitkän aikavälin rahoitustarpeissa, ml. jälleenrakennus, on tärkeää. Suomi pitää tärkeänä, että Ukrainalle annetaan selkeät askelmerkit kohti EU-jäsenyyttä. Suomi korostaa laajentumisen mahdollisuutta ja uudistuksia, joihin Ukraina on sitoutunut EU-Ukraina-assosiaatiosopimuksessa. On tärkeää, että Eurooppa-neuvosto korostaa myös EU:n sitoutumista Länsi-Balkanin maiden EU-jäsenyysperspektiiviin. Kattavat ja johdonmukaiset oikeusvaltiosektorin uudistukset ovat laajentumisperiaatteen ytimessä.

Neuvosto hyväksyy **eurooppalaisen ohjausjakson** yhdenmukaiset suositukset ja välittää ne kesäkuun Eurooppa-neuvoston käsiteltäviksi. Suomi voi hyväksyä maakohtaiset suositukset.

Neuvosto jatkaa keskustelua **tulevaisuuskonferenssin** jatkotyöstä neuvoston pääsihteeristön laatiman alustavan analyysin pohjalta ja valmistelee Eurooppa-neuvoston keskustelua aiheesta. Suomi pitää tärkeänä, että kansalaisten konferenssin aikana esittämät viestit kuullaan ja että ne analysoidaan huolellisesti. Huomiota on kiinnitettävä myös konferenssin tulosten edustavuuteen. Valtioneuvosto ei ole viime vuonna antamassaan EU-selonteossa (VNS 7/2020 vp) pitänyt EU:n perussopimusmuutoksia ajankohtaisina. Päähuomion tulee olla käytännön työssä EU:n keskeisten tavoitteiden edistämiseksi.

Poliittisen mainonnan avoimuutta koskeva asetusehdotus on esillä puheenjohtajavaltion tiedotusasiaina. Suomi kannattaa ehdotuksen tavoitteita, ja ehdotus on kehittynyt neuvotteluissa Suomen kannalta toivottavaan suuntaan (U 73/2021 vp ja SuVEK 50/2022 vp). Ehdotus on teknisesti monimutkainen ja sisältää paljon ristiviittauksia tietosuojalainsäädäntöön ja valmisteilla olevaan digipalvelusäädökseen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä erilaisten voimistamistekniikoiden ja kohdennetun mainonnan parempaan tunnistamiseen sekä siihen, että hallinnollinen taakka jää kohtuulliseksi ja puuttuminen sananvapauteen rajoittuu vain välttämättömään.

Lisäksi on mahdollista, että muut asiat -asiakohdassa saadaan tilannekatsaus **EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan suhteista**.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muut kuin lainsäädäntöasiat
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Lainsäädäntökäsittelyt

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Poliittisen mainonnan läpinäkyvyyttä ja kohdentamista koskeva asetus s. 3
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Muut asiat

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Eurooppa-neuvoston 23. ja 24. kesäkuuta 2022 pidettävän kokouksen valmistelu:
 päätelmät s. 8
Keskustelu

Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi s. 11
Keskustelu

Eurooppalainen ohjausjakso 2022 Maakohtaiset kokonaisvaltaiset suositukset s. 16
Hyväksyminen
Toimittaminen Eurooppa-neuvostolle

Muut asiat

Oikeusministeriö

PERUSMUISTIO

OM2022-00156

DJO Huotarinen Heini(OM), Siivola
Heli(VNK)

14.06.2022

Asia

EU; Yleisten asioiden neuvosto; Asetusehdotus poliittisen mainonnan avoimuudesta

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 21.06.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komission ns. vaalipaketti ja siihen sisältyvä ehdotus poliittisen mainonnan avoimuudesta (KOM(2021) 731) julkistettiin 25.11.2021. Aiheesta käytiin periaatekeskustelu yleisten asioiden neuvostossa 25.1.2022. Asiaa on valmisteltu neuvoston yleisten asioiden työryhmässä helmi-kesäkuussa 2022. Keskusteluissa on keskitytty ehdotuksen lukuihin 1-3.

Puheenjohtaja on jakanut 3.6. uuden kompromissiehdotuksen ja 10.6. siitä uuden version, jota on käsitelty yleisten asioiden työryhmässä 14.6. Puheenjohtajan tavoitteena on ollut, että 21.6. yleisten asioiden neuvostossa hyväksyttäisiin osittainen yleisnäkemyks. Useat jäsenvaltiot ovat kuitenkin tuoneet esiin, että keskustelua kompromissitekstistä pitäisi jatkaa työryhmätasolla ennen osittaisen yleisnäkemyksen hyväksymistä. Viimeisimpien tietojen mukaan poliittisen mainonnan avoimuutta koskeva asetusehdotus on esillä 21.6. kokouksessa puheenjohtajavaltion tiedotusasiانا.

Suomen kanta

Valtioneuvoston kanta ehdotukseen on esitetty eduskunnalle 13.1.2022 annetussa U-kirjelmässä U 73/2021 vp.

Suomi kannattaa ehdotuksen tavoitteita. Suomi pitää puheenjohtajan tavoittelemaa aikataulua osittaisen yleisnäkemyksen saavuttamiseksi 21.6. yleisten asioiden neuvostossa epärealistisena. Kompromissiehdotukset sisältävät uusia elementtejä, jotka edellyttäisivät vielä työryhmäkeskusteluja ja jotka edellyttävät myös uutta kansallista kannanmuodostusta (u-jatkokirje).

Ehdotus on kehittynyt neuvotteluissa Suomen kannalta toivottavaan suuntaan. Ehdotus on teknisesti monimutkainen ja sisältää paljon ristiviittauksia tietosuojalainsäädäntöön ja valmisteilla olevaan digipalvelusäädökseen. Jatkoneuvotteluissa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että tunnistetaan erilaiset voimistamistekniikat ja kohdennettu mainonta nykyistä paremmin. Lisäksi on huolehdittava siitä, että ehdotettavien säännösten

hallinnollinen taakka jää kohtuulliseksi ja että puuttuminen sananvapauteen rajoittuu vain välttämättömään asetuksella tavoiteltavan hyväksyttävän päämäärän saavuttamiseksi.

Pääasiallinen sisältö

Komission ns. vaalipaketti ja siihen sisältyvä ehdotus poliittisen mainonnan avoimuudesta ja kohdentamisesta julkistettiin 25.11.2021. Vaalipaketti on osa komission vuonna 2020 julkistamaa Euroopan demokratiatoimintasuunnitelmaa, jolla pyritään parantamaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia ja rakentamaan kestävämpiä demokratioita EU:ssa (E 12/2021 vp).

Poliittisen mainonnan avoimuutta ja kohdentamista koskevan ehdotuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää poliittista mainontaa koskevien sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa vahvistamalla poliittiselle mainonnalle yhdenmukaistetut säännöt ja korkea avoimuuden taso. Näitä sääntöjä sovellettaisiin kaikkiin poliittisten mainospalvelujen tarjoajiin. Ehdotuksen toisena tavoitteena on edistää luonnollisten henkilöiden henkilötietojen suojaa luomalla säännöt kohdennus- ja voimistamistekniikkojen käytölle poliittisessa mainonnassa. Näitä sääntöjä sovellettaisiin kaikkiin rekisterinpitäjiin, jotka hyödyntävät kohdennus- ja voimistamistekniikkoja – eli muihinkin kuin poliittisen mainonnan tarjoajiin.

Asetusta sovellettaisiin poliittiseen mainontaan, jota unionissa laaditaan, sijoitellaan, edistetään, julkaistaan ja levitetään tai suunnataan yksityishenkilöille yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa riippumatta mainonnan palvelujen tarjoajien sijoittautumispaikasta ja mainonnan keinoista. Ehdotus olisi uutta sääntelyä, ja sitä sovellettaisiin rinnakkain lukuisten muiden säädösten, kuten tietosuojasääntelyn ja tulevan digitaalisia palveluja koskevan säädöksen kanssa.

Jäsenvaltioilla on yleisten asioiden työryhmässä ollut paljon yksityiskohtaisia kommentteja ehdotukseen. Keskeiset kysymykset ovat liittyneet poliittisen mainonnan määrittelyyn, eri toimijoiden uusiin vastuisiin, journalismin asemaan, ehdotuksen suhteeseen muuhun lainsäädäntöön ja henkilötietojen suojaan.

Puheenjohtaja esitti ensimmäisen kompromissiehdotuksen 3.5. ja siitä päivitetyn version 10.6. Kompromissiehdotuksessa otettiin huomioon jäsenvaltioiden kantoja poliittisen mainonnan määrittelystä ja eri toimijoiden välisten velvollisuuksien selkeyttämisestä. Puheenjohtajamaa myös siirsi liitteestä varsinaiseen säädöstekstiin läpinäkyvyyssilmoituksen sisältöä koskevia säännöksiä. Ehdotuksen johdanto-osaan on tehty selvennyksiä, joiden avulla liitännäisiä palveluita ja journalistista sisältöä voidaan aiempaa paremmin rajata pois poliittisen mainonnan määritelmästä.

Puheenjohtaja on lisännyt artiklan 1 a, jossa asetuksen soveltamisalaa rajataan aiempaa tarkemmin. Eniten keskustelua työryhmätasolla on käyty 2 artiklan määritelmästä, erityisesti poliittisen mainonnan määritelmästä. Kompromissitekstissä poliittisen mainonnan määritelmää on kavennettu ja siitä on poissuljettu poliittiset mielipiteet, jotka ilmaistaan päätoimittajavastuun alaisessa mediassa. Artikloissa 5-9 on uudelleenjärjestelty artikloiden sisältöä ja lisätty sekä selkeytetty toimeksiantajan, palveluntuottajan ja julkaisijan velvollisuuksia. Artiklassa 10 on lyhennetty toimivaltaiselle viranomaiselle annettavien tietojen toimittamisaikaa muiden kuin pienten ja keskisuurten yritysten osalta juuri ennen vaaleja 48 tuntiin.

Toukokuun ja kesäkuun yleisten asioiden työryhmän kokouksissa on käsitelty kompromissiehdotusta. Jäsenvaltiot ovat yleisesti tukeneet kompromissiehdotusta, mutta ovat vielä esittäneet monia ehdotuksia tai kysymyksiä, joita ei ole työryhmässä käsitelty.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 16 ja 114 artiklat

Käsittely Euroopan parlamentissa

Ehdotus on valmisteluvaiheessa parlamentissa, jossa sen käsittelyyn osallistuvista valiokunnista on päätetty. Ehdotusta käsitellään ensisijaisesti sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnassa (IMCO), mutta LIBE-valiokunnalla on yksinoikeus henkilötietojen suojan osalta. Käsittelyyn osallistuu myös perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunta. Raportoijana IMCO-valiokunnassa on Sandro Gözi (RENEW). Valiokunta ei ole vielä äänestänyt asiasta.

Kansallinen valmistelu

U-kirjelmää on käsitelty jaostojen 13 (hybridiuhat), 19 (viestintä), 35 (oikeudelliset kysymykset) ja 40 (institutionaalinen jaosto) kirjallisessa menettelyssä 16.-20.12.2021.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.6.2022

Suuri valiokunta hyväksyi 29.04.2022 eduskunnan kannan SuVEK 50/2022 vp: Valiokunta yhtyi erikoisvaliokuntien lausuntojen mukaisesti valtioneuvoston kantaan. Valiokunta kiinnitti valtioneuvoston huomiota perustuslakivaliokunnan asiaa koskeviin valtiosääntöoikeudellisiin näkökohtiin.

PeVL 4/2022 vp

LiVL 6/2022 vp

TrVL 1/2022 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotetut muutokset olisivat suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, mutta niiden soveltamisella voi olla vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön. Ehdotetun poliittisen mainonnan avoimuutta koskevan asetuksen voimaantulon myötä puoluelakiin ja lakiin ehdokkaan vaalirahoituksesta voitaisiin mahdollisesti lisätä viittaus asetukseen ja poistaa tarpeettomana kansallinen vaalimainoksen maksajaa koskeva sääntely. Sääntelyn yhteensopivuus kansallisen lainsäädännön kanssa siltä osin, kuin kyse on ilmoitettavien vaalikampanjakulujen alarajan alittavista lahjoituksista, on vielä käytävä läpi neuvottelujen kuluessa.

Poliittisen mainonnan avoimuutta koskevan asetusehdotuksen 10 artiklassa ja Euroopan tason poliittisia puolueita ja säätiöitä koskevan asetusmuutosehdotuksen 13 artiklassa tarkoitettujen kansallisten viranomaisten määrittely tulisi tehdä kansallisessa lainsäädännössä ennen asetusten voimaantuloa.

Viranomaisvaikutuksista on arvioitava erikseen mahdolliset vaikutukset Tietosuojavaltuutettuun, koska 5 artiklan 7 kohdassa toimivalta on

tietosuojaviranomaisilla; myös 12 artiklan 2 kohdalla ja 14 artiklan 3 kohdalla olisi vaikutuksia (yhteistyö).

Poliittisen mainonnan avoimuutta ja kohdentamista koskevalla asetuksella annettaisiin harmonisoitua sääntelyä kohdennus- tai vahvistamistekniikoiden käytöstä poliittisen mainonnan tarkoituksessa. Asetusehdotusta on arvioitu suhteessa EU:n tietosuoja-sääntelyyn ja ehdotuksella annettaisiin yleistä tietosuoja-asetusta ja toimielinten tietosuoja-asetusta täsmentävää ja täydentävää sääntelyä siltä osin kuin kohdennus- tai vahvistamistekniikoissa käsitellään arkaluonteisina pidettäviä tietoja poliittisen mainonnan tarkoituksiin. Ehdotuksella arvioidaan olevan henkilötietojen suojaa parantavia vaikutuksia, kun sillä rajoitettaisiin sellaisten kohdennus- ja vahvistamistekniikoiden käyttöä.

Taloudelliset vaikutukset

Komissio arvioi, että poliittisen mainonnan avoimuutta koskevalla asetusehdotuksella ei ole taloudellisia vaikutuksia. Valmistelussa tulisi kuitenkin selvittää, minkälaisia taloudellisia vaikutuksia uusilla velvoitteilla olisi poliittisten mainospalvelujen tarjoajiin.

Tässä vaiheessa on epäselvää, minkälaisia taloudellisia vaikutuksia uuden kansallisen viranomaisen nimeämisellä olisi valtiontalouteen.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komission 25.11.2021 julkistamaan vaalipakettiin sisältyi myös ehdotus puolueasetuksen muuttamisesta. Ehdotuksen tavoitteena on muun muassa EU-tason poliittisten puolueiden ja säätiöiden näkyvyyden, tunnettuuden ja toimintaedellytysten sekä rahoituksen avoimuuden lisääminen. Lisäksi puolueasetusehdotus sisältää artikloja, jotka liittyvät poliittisen mainonnan avoimuuteen ja kohdentamiseen.

Yleisten asioiden neuvosto hyväksyi 23.3.2022 puolueasetusehdotusta koskevan osittaisen yleisnäkemyksen (7429/22) trilogineuvottelujen pohjaksi. Neuvoston yleisten asioiden työryhmässä ei ole kuitenkaan vielä käsitelty puolueasetusehdotuksen poliittista mainontaa koskevia säännöksiä. Puheenjohtaja on todennut, että näitä artikloja käsitellään myöhemmin yhdessä poliittisen mainonnan avoimuutta ja kohdentamista koskevan asetusehdotuksen kanssa.

Euroopan parlamentti hyväksyi 3.5.2022 myös EU:n vaalisäädöksen uudistamista koskevan ehdotuksen, jossa esitetään 28 lisämepin valitsemista ylikansallisilta listoilta. Aloiteoikeus EU:n vaalisäädöksen uudistamisessa on Euroopan parlamentilla. Neuvosto vahvistaa tarvittavat säännökset yksimielisesti erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen ja saatuaan parlamentin hyväksynnän. Säännökset tulevat voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet ne valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Parlamentin ehdotuksesta ollaan laatimassa U-kirjelmää eduskunnalle. On kyseenalaista, riittäisikö vaalisäädöksen oikeusperusta (SEUT 223 artiklan 1 kohta) ylikansallisista listoista säätämiseen. Eurooppa-neuvoston jäsenille helmikuussa 2018 jaetun keskustelupaperin mukaan ylikansallisten listojen käyttöönotto EU:n perussopimuksia muuttamatta edellyttäisi mekanismia sen varmistamiseksi, että alenevan suhteellisuuden periaate ja Euroopan parlamentin jäsenten enimmäismäärä jäsenvaltiota kohti koskisivat myös yhteisen vaalipiiriin kautta täytettäviä paikkoja. Ehdotuksen taustalla on myös ajatus ns. kärkiehdokasmenettelyn vahvistamisesta komission puheenjohtajan valinnassa.

Asiakirjat

8647/1/22 REV 2

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Heini Huotarinen, OM, 02951 50127

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Valtioneuvoston kanslia

PERUSMUISTIO

VNEUS2022-
00536

VNEUS Korhonen Ville(VNK)

14.06.2022

Asia

Yleisten asioiden neuvosto 21.6.2022; Kesäkuun Eurooppa-neuvoston 23.-24.6. 2022 valmistelu

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 21.06.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvosto käy keskustelun kesäkuun Eurooppa-neuvoston (23.-24.6.) päätelmäluonnoksesta. Kokouksessa käsiteltävä versio päätelmäluonnoksesta jaettaneen jäsenmaille 20.6.

Suomen kanta*Laajempi Eurooppa*

Suomi pitää Eurooppa-neuvoston strategista keskustelua suhteista EU:n eurooppalaisiin kumppaneihin tärkeänä ja ajankohtaisena. Läheinen yhteistyö eurooppalaisten kumppanien kanssa tukee EU:n ulkoisen roolin vahvistamista sekä EU:n arvojen ja intressien edistämistä niin EU:n lähialueilla kuin globaalilla tasolla. On tärkeää pohtia tapoja vuoropuhelun ja yhteistyön tiivistämiseksi, ottaen huomioon myös EU:n suhteet kunkin maan kanssa. Olemassa olevien EU-välineiden, kuten laajentumispolitiikan, mahdollisuudet tulee hyödyntää täysimääräisesti. Mahdollisten uusien järjestelyjen tulisi tuottaa konkreettista lisäarvoa suhteessa olemassa oleviin rakenteisiin.

Ukraina

Suomi tuomitsee jyrkästi Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan, joka on räikeä kansainvälisen oikeuden loukkaus. Venäjä tulee välittömästi pysäyttää sotatoimet. Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Venäjään kohdistuvia pakotteita tulee lisätä johdonmukaisesti tilanteen niin vaatiessa. Tukea Ukrainalle eri muodoissaan tulee jatkaa ja lisätä. EU:n ja kansainvälisten kumppaneiden tuki Ukrainalle lyhyen ja pitkän aikavälin rahoitustarpeissa, ml. jälleenrakennus, on tärkeää.

Ukrainan, Moldovan ja Georgian EU-jäsenyyshakemukset

Suomi pitää tärkeänä, että Ukrainalle annetaan selkeät askelmerkit kohti Euroopan unionin jäsenyyttä. Ukraina on osa eurooppalaista perhettä. Kattavat ja johdonmukaiset oikeusvaltiosektorin uudistukset ovat laajentumispolitiikan ytimessä. Suomi korostaa

laajentumisen ehdollisuutta ja uudistuksia, joihin Ukraina on sitoutunut EU–Ukraina-assosiaatiosopimuksessa.

Suomen kannat Ukrainan, Moldovan ja Georgian EU-jäsenyyshakemuksiin muodostetaan komission lausuntojen pohjalta laadittavissa eduskuntaselvityksissä.

Länsi-Balkan

Suomi pitää tärkeänä, että Eurooppa-neuvosto korostaa EU:n sitoutumista Länsi-Balkanin maiden EU-jäsenyysspektiiviin. Myös Länsi-Balkanin maiden sitoutuminen laajentumisprosessiin ja sen edellyttämiin uudistuksiin on keskeistä. Laajentumisprosessin tehostaminen on tärkeää. Nykyinen turvallisuustilanne vain alleviivaa Pohjois-Makedonian ja Albanian jäsenyysneuvottelujen pikaisen käynnistämisen tarvetta. Suomi korostaa laajentumisprosessin ehdollisuutta ja uudistusten tarvetta, ml. oikeusvaltiosektorilla.

Talouskysymykset

Suomi voi hyväksyä eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaiset suositukset. Suomi voi hyväksyä suosituksen komission ehdotuksen hyväksymisestä euron käyttöönottamiseksi Kroatiassa sekä neuvoston puheenjohtajan kirjeen Eurooppa-neuvostolle.

Tulevaisuuskonferenssi

EU:n tulee kyetä vastaamaan kansalaisten tarpeisiin ja odotuksiin. On tärkeää, että kansalaisten EU:n tulevaisuuskonferenssin aikana esittämät viestit kuullaan ja että ne analysoidaan huolellisesti. Konferenssin lopputuloksia arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota myös tulosten edustavuuteen. Konferenssin johtopäätösten välillä on eroja sen suhteen, kuinka laajasti ne heijastavat EU-kansalaisten näkemyksiä.

Valtioneuvosto ei ole viime vuonna antamassaan EU-selonteossa (VNS 7/2020 vp) pitänyt EU:n perussopimusmuutoksia ajankohtaisina. Päähuomion EU:n toiminnassa tulee olla käytännön työssä EU:n keskeisten tavoitteiden edistämiseksi. Nykyiset perussopimukset tarjoavat tähän toimivat puitteet. EU:n toimintaa on parannettava ja tehostettava EU:n perussopimusten tarjoamia mahdollisuuksia hyödyntäen.

Pääasiallinen sisältö

Tätä muistiota laadittaessa Eurooppa-neuvoston ensimmäistä päätelmäluonnosta ei ollut vielä jaettu.

Eurooppa-neuvoston asialistalla tulee olemaan laajempi Eurooppa, Ukraina, Ukrainan, Moldovan ja Georgian EU-jäsenyyshakemukset, Länsi-Balkan, talouskysymykset, EU:n tulevaisuuskonferenssi sekä mahdollisesti muita ulkosuhde-aiheita.

Laajempi Eurooppa -asiakohdassa Eurooppa-neuvosto tulee käymään strategisen keskustelun Euroopan unionin suhteista eurooppalaisiin kumppaneihin.

Ukrainaa koskien Eurooppa-neuvosto palaa Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainaa vastaan sen eri ulottuvuuksissa.

Talouskysymyksiä koskien Eurooppa-neuvostoa tulee hyväksymään jäsenmaakohtaiset suositukset ja päättämään vuoden 2022 eurooppalaisen ohjausjakson. Lisäksi Eurooppa-neuvosto tulee keskustelemaan euron käyttöönotosta Kroatiassa.

Mahdollisessa ulkosuhteet-asiakohdassa Eurooppa-neuvosto voi käsitellä muita ulkopoliittisia kysymyksiä.

—

—

—

—

—

EUTORI-tunnus

Liitteet
Viite

Valtioneuvoston kanslia

PERUSMUISTIO

VNEUS2022-
00535

VNEUS Siivola Heli(VNK)

14.06.2022

Asia

YAN 21.6.2022; Euroopan tulevaisuuskonferenssi; Keskustelu

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 21.06.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n tulevaisuuskonferenssin päätöstilaisuus järjestettiin Ranskan Strasbourgissa Eurooppa-päivänä 9.5.2022, vuosi konferenssin käynnistymisen jälkeen. Konferenssin johtokunnan edustajat luovuttivat tilaisuudessa konferenssin loppuraportin neuvoston, komission ja Euroopan parlamentin puheenjohtajille.

Konferenssin päätyttyä kukin toimielin tarkastelee tarvittavia jatkotoimia toimivaltansa ja EU:n perussopimusten puitteissa.

Puheenjohtajavaltio antoi 23.5.2022 yleisten asioiden neuvostossa lisätietoja neuvostossa tehtävästä jatkotyöstä, ja ministerit kävivät alustavan keskustelun aiheesta. Yleisten asioiden neuvoston on tarkoitus jatkaa keskustelua aiheesta 21.6.2022 kokouksessaan neuvoston pääsihteeristön laatiman alustavan analyysin pohjalta.

Yleisten asioiden neuvosto valmistelee myös 23.–24.6.2022 järjestettävää Eurooppa-neuvoston kokousta. Eurooppa-neuvoston on tarkoitus käydä lyhyt keskustelu konferenssin jatkotyöstä ja hyväksyä aiheita koskevat tiiviit päätelmät.

Suomen kanta

EU:n tulee kyetä vastaamaan kansalaisten tarpeisiin ja odotuksiin. EU:n tulevaisuuskonferenssi on ollut yksi keino edistää kansalaisten, erityisesti nuorten, osallistamista.

Suomi on korostanut kansalaisten keskeistä roolia konferenssin kaikilla tasoilla. On hyvä, että konferenssin tapahtumia on toteutettu hajautetusti ja lähellä kansalaisia eri puolilla EU:ta, kansallisten erityispiirteiden mukaisesti. Kansalaiskeskustelua on edistetty ja tuettu myös osana valtioneuvoston toimintaa. Valtioneuvoston ”Eurooppa olemme me” -tapahtumasarja käynnistyi 16.9.2021, ja sen yhteenveto julkaistiin 9.2.2022.

On tärkeää, että kansalaisten konferenssin aikana esittämät viestit kuullaan ja että ne analysoidaan huolellisesti. Konferenssin lopputuloksia arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota myös tulosten edustavuuteen. Konferenssin johtopäätösten välillä on eroja sen suhteen, kuinka laajasti ne heijastavat EU-kansalaisten näkemyksiä.

Jatkotyössä tulee noudattaa EU:n perussopimusten mukaisia menettelyjä. Komissio on jo todennut tarkastelevansa, miten kansalaisten suosituksia voitaisiin edistää jo annettujen ja suunnitteilla olevien aloitteiden puitteissa ja millaisia uusia esityksiä voitaisiin harkita, esimerkiksi komission seuraavassa työohjelmassa.

Valtioneuvosto ei ole viime vuonna antamassaan EU-selonteossa (VNS 7/2020 vp) pitänyt EU:n perussopimusmuutoksia ajankohtaisina. Päähuomion EU:n toiminnassa tulee olla käytännön työssä EU:n keskeisten tavoitteiden edistämiseksi. Nykyiset perussopimukset tarjoavat tähän toimivat puitteet. EU:n toimintaa on parannettava ja tehostettava EU:n perussopimusten tarjoamia mahdollisuuksia hyödyntäen.

Euroopan parlamentin 9.6.2022 hyväksymästä päätöslauselmasta koskien konventin koollekutsumista EU:n perussopimusten muuttamiseksi ollaan laatimassa eduskunnalle E-kirjettä.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan tulevaisuuskonferenssin (9.5.2021–9.5.2022) tavoitteena oli ottaa kansalaiset uudella tavalla mukaan EU:n tulevaisuuskeskusteluun. EU-tasolla järjestettiin eurooppalaisia kansalaispaneeleja ja muita keskusteluja. Jäsenvaltioissa järjestettiin laaja kirjo erilaisia kansalaiskeskusteluja kansallisten erityispiirteiden mukaisesti. Kansalaisten käytössä oli myös konferenssin yhteinen verkkofoorumi.

Konferenssin loppuraportissa keskeisessä asemassa ovat kansalaisten (erityisesti EU-tason ja kansalliset kansalaispaneelit) suositusten pohjalta konferenssin täysistunnossa ja sen temaattisissa työryhmissä työstetyt täysistunnon ehdotukset. Ne kattavat 49 ylätason ehdotusta/tavoitetta ja yli 320 toimenpide-ehdotusta niiden toteuttamiseksi. Ehdotukset on jaettu yhdeksään teemaan: 1) ilmastonmuutos ja ympäristö, 2) terveys, 3) vahvempi talous, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja työpaikat, 4) EU maailmassa, 5) arvot ja oikeudet, oikeusvaltio, turvallisuus, 6) digitaalinen muutos, 7) eurooppalainen demokratia, 8) muuttoliike sekä 9) koulutus, kulttuuri nuoriso ja urheilu.

Alustavan arvion mukaan ylätason ehdotukset/tavoitteet vaikuttavat olevan pitkälti linjassa EU:n pitkän aikavälin tavoitteiden sekä Suomen näkemysten ja valtioneuvoston [Eurooppa olemme me -keskustelukiertueella](#) esille nousseiden ajatusten kanssa. Ilmasto- ja ympäristötoimien sekä kestävä kasvun edistäminen, turvallisuuden ja kriisinkestävyyden lisääminen, EU:n vahvistaminen globaalina toimijana, yhteisten arvojen turvaaminen (ml. demokratia, oikeusvaltio, perusoikeudet ja tasa-arvo), digitalisaation potentiaalin valjastaminen sekä sosiaalisen ulottuvuuden vahvistaminen kulkevat ehdotuksissa punaisena lankana.

Toimenpide-ehdotusten kirjo on laajempi. Mukana on myös ehdotuksia, jotka jakavat mielipiteitä (esim. institutionaalisia uudistuksia koskevat ehdotukset, kuten neuvoston yksimielisyysvaatimuksen poistaminen kaikissa asioissa, ylikansallisten listojen käyttöönotto Euroopan parlamentin vaaleissa ja Euroopan parlamentin aloiteoikeus) ja/tai edellyttäisivät perussopimusmuutoksia (esim. EU:n toimivallan kasvattaminen hyvinvointi-, koulutus- tai terveysasioissa).

Neuvoston pääsihteeristö on laatinut konferenssin johtopäätöksistä yhteenvedon, jonka pohjalta yleisten asioiden neuvosto jatkaa keskustelua konferenssin jatkotyöstä 21.6.2022 kokouksessaan. Neuvoston pääsihteeristön alustavan analyysin mukaan merkittävää osaa kansalaisten ehdotuksista edistetään tai voitaisiin edistää nykyisten perussopimusten puitteissa. Vain noin 20 toimenpide-ehdotuksen täysimääräinen toimeenpano edellyttäisi perussopimusten muuttamista. Kyse olisi esimerkiksi unionin toimivallan kasvattamisesta terveys-, koulutus- tai hyvinvointiasioissa, SEU 7 artiklan muuttamisesta, siirtymisestä yksimielisyydestä määräenemmistöpäätöksiin Eurooppa-neuvostossa, siirtymisestä määräenemmistöpäätöksiin neuvostossa niissä tapauksissa, joissa perussopimusten siirtymälausekkeita (*passerelle*-lausekkeet) ei voida hyödyntää (esim. päätökset, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla), lainsäädäntöaloiteoikeuden antamisesta Euroopan parlamentille tai Euroopan parlamentin

toimivallan kasvattamisesta, jotta se voisi hyväksyä EU:n talousarvion yksin ja/tai päättää unionin omista varoista.

Yleisten asioiden neuvostossa 23.5.2022 huolellista jatkotyötä kansalaisten ajatuksiin vastaamiseksi pidettiin tärkeänä. Moni katsoi, että ensisijaisesti tulisi keskittyä tulosten tuottamiseen asioissa, joilla on vaikutusta kansalaisten jokapäiväiseen elämään. EU:n yhtenäisyyden merkitystä korostettiin. Tulisi välttää ajautumista loputtomiin institutionaalisiin keskusteluihin, jotka veisivät huomiota vastaamiselta akuutteihin, kansalaisten painottamiin kysymyksiin. Osa totesi, että samalla tulisi jättää auki mahdollisuus harkita perussopimusmuutoksia, jos ne osoittautuisivat tarpeellisiksi. Huomiota kiinnitettiin myös konferenssin tulosten edustavuuteen. Johtopäätösten välillä on eroja sen suhteen, kuinka laajasti ne heijastavat EU-kansalaisten näkemyksiä.

Myös komissio on korostanut, että paljon voidaan tehdä jo viivytyksettä nykyisten perussopimusten puitteissa. Komissio antaa 17.6.2022 EU:n tulevaisuuskonferenssin jatkotyötä koskevan tiedonannon. Komissio tarkastelee parhaillaan, miten kansalaisten suosituksia edistetään jo annettujen tai suunnitteilla olevien aloitteiden puitteissa ja millaisia uusia aloitteita voitaisiin harkita. Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen aikoo esittää ensimmäiset uudet aloitteet kansalaisten suositusten pohjalta Unionin tila -puheessaan syyskuussa 2022. Von der Leyen on todennut olevansa valmis tukemaan myös EU:n perussopimusten muuttamista, jos se on tarpeen.

Euroopan parlamentti on konferenssin alusta lähtien korostanut institutionaalisia kysymyksiä. Parlamentin täysistunnossa 4.5.2022 hyväksytyssä päätöslauselmassa todettiin, että konferenssin päätelmät edellyttävät muutoksia EU:n perussopimukseen. Parlamentin perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokuntaa (AFCO) kehoitettiin aloittamaan perussopimusten muuttamista koskevan ehdotuksen valmistelu.

AFCO-valiokunnan valmistelemasta mietinnöstä oli tarkoitus äänestää parlamentin täysistunnossa 22.6.2022. Euroopan parlamentin puheenjohtajakokous päätti kuitenkin 2.6.2022, että aiheesta keskusteltaisiin ja äänestettäisiin jo 9.6.2022 täysistunnossa suppeamman päätöslauselmaesityksen pohjalta.

Parlamentti korostaa 9.6.2022 hyväksymässään päätöslauselmassa, että viimeaikaisten kriisien jälkeen EU:n perussopimuksia on muutettava kiireellisesti, ja esittää SEU 48 artiklan mukaista tavanomaista tarkistusmenettelyä noudattaen ehdotuksia perussopimusten muuttamisesta muun muassa määränemistöpäätöksenteon lisäämiseksi Eurooppa-neuvostossa ja neuvostossa, unionille perussopimuksissa annetun toimivallan kasvattamiseksi erityisesti terveyden, energian, puolustuksen sekä sosiaali- ja talouspolitiikan aloilla, Euroopan parlamentin toimivallan kasvattamiseksi sekä EU:n perusarvojen suojelemiseksi.

Parlamentti kehottaa neuvostoa toimittamaan parlamentin ehdotukset Eurooppa-neuvoston tarkasteltavaksi, jotta Eurooppa-neuvosto voisi päättää kansallisten parlamenttien, jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten johtajien, Euroopan parlamentin ja komission edustajista koostuvan valmistelukunnan (konventti) kutumisesta koolle. Samalla päätöslauselmassa kuitenkin korostetaan, että nyt esille tuodut ehdotukset ovat esimerkinomaisia ja että AFCO-valiokunta valmistelee edelleen perussopimusten muuttamista koskevia ehdotuksia. Tämänhetkisten tietojen mukaan AFCO-valiokunnassa valmisteltavasta mietinnöstä on tarkoitus äänestää parlamentin täysistunnossa syksyllä 2022.

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michel vastaa Eurooppa-neuvoston kokousten valmisteluista. Perussopimuksissa ei ole asetettu aikarajoja perussopimusten muuttamista koskevan ehdotuksen käsittelylle Eurooppa-neuvostossa. Parlamentin 9.6.2022 hyväksymä päätöslauselma vaikuttaa nopeasti valmistellulta, ja sen ehdotukset jäävät monilta osin epämääräisiksi. On mahdollista, että Eurooppa-neuvosto ottaa kantaa

perussopimusten muuttamiseen vasta kun Euroopan parlamentin tarkempi ehdotus on saatu.

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 16.6.2022

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.6.2022

EUN 56/2022 vp sekä neuvostoraportti VNEUS2022-00509

EUN 49/2022 vp sekä neuvostoraportti VNEUS2022-00378

EUN 39/2022 vp sekä neuvostoraportti VNEUS2022-00319

EUN 16/2022 vp sekä neuvostoraportti VNEUS2022-00241

EUN 7/2022 vp sekä neuvostoraportti VNEUS2022-00222

EUN 126/2021 vp sekä neuvostoraportti VNEUS2022-00087

EUN 114/2021 sekä neuvostoraportti VNEUS2022-00019

SuVM 1/2021 – VNS 7/2020 vp

EUN 89/2021 vp sekä neuvostoraportti VNEUS2021-00865

EJ 10/2021 vp – SuVEK 67/2021 vp

EUN 75/2021 vp sekä neuvostoraportti VNEUS2021-00767

EUN 54/2021 vp sekä neuvostoraportti EDK-2021-AK-384017

EJ 5/2021 vp.

EUN 31/2021 vp sekä neuvostoraportti EDK-2021-AK-375603

EUN 25/2021 vp sekä neuvostoraportti EDK-2021-AK-368555

EUN 19/2021 vp sekä neuvostoraportti EDK-2021-AK-369704

EJ 1/2021 vp – SuVEK 7/2021 vp

EUN 4/2021 vp – VNEUS2021-00158 sekä neuvostoraportti EDK-2021-AK-354403.

EUN 160/2020 vp – VNEUS2021-00016 sekä neuvostoraportti EDK-2021-AK-345929

EUN 144/2020 vp – VNEUS2020-01207 sekä neuvostoraportti EDK-2020-AK-339723

EUN 118/2020 vp – VNEUS2020-00722 sekä neuvostoraportti EDK-2020-AK-324161

EUN 57/2020 vp sekä neuvostoraportti EDK-2020-AK-305212

E 3/2020 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan näkökannat on esitetty selvityksessä E 3/2020 vp. Ahvenanmaan maakunnan hallituksen mukaan konferenssin täysistunnossa tulee olla paitsi kansallisten parlamenttien myös sellaisten alueellisten parlamenttien edustus, jotka täytäntöönpaneavat EU-lainsäädäntöä. Lisäksi maakunnan mukaan EU:n vaalisäädöksen mahdollisen uudistamisen yhteydessä on tilaisuus palata kysymykseen Ahvenanmaan maakunnan omasta edustajasta Euroopan parlamentissa. Oma edustaja on tarpeen, jotta maakunta voisi turvata intressinsä. (Ålands landskapsregerings yttrande gällande konferensen om EU:s framtid, 28.1.2020, ja Ålands landskapsregerings externpolitiska meddelande 2021, 14.1.2021)

Ahvenanmaa toi esille näkemyksensä alueellisten parlamenttien roolista konferenssissa myös E-jatkokirjettä EJ 1/2021 vp käsiteltäessä (EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 2.–3.3.2021). Suomen pysyvä edustaja nosti Coreperissa 2.3.2021 esille alueellisten parlamenttien tärkeän roolin ja viittasi Ahvenanmaahan.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Neuvoston Euroopan tulevaisuuskonferenssia koskevassa neuvottelumandaatissa (5911/21) todettiin, että konferenssissa ei ole kyse menettelystä, joka koskee EU:n perussopimusten muuttamista (vrt. unionisopimuksen 48 artikla).

Asiakirjat

Conference on the Future of Europe – Proposals and related specific measures contained in the report on the final outcome of the Conference on the Future of Europe: Preliminary technical assessment, General Secretariat of the Council, 10033/22 ja 10033/22 ADD 1.

Note from the Presidency: Council methodology for the follow-up to the proposals of the Conference on the Future of Europe

Konferenssin 9.5.2022 julkaistu loppuraportti.

<https://futureu.europa.eu/pages/reporting>

Valtioneuvoston ”Eurooppa olemme me” -tapahtumasarjan yhteenvedo.

<https://vnk.fi/suomen-eu-politiikka/eurooppa-olemme-me-loppuraportti>

Konferenssin EU-tason kansalaispaneelien kokousten raportit ja valmiit suositukset.

<https://futureu.europa.eu/assemblies/citizens-panels>

Konferenssin verkkofoorumin raportit.

<https://futureu.europa.eu/pages/reporting>

Luettelo konferenssin täysistunnon työryhmistä.

https://futureu.europa.eu/uploads/decidim/attachment/file/12750/List_Plenary_working_groups_FI.pdf

Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin päivitetty työjärjestys.

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11078-2021-INIT/en/pdf>

Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi – Yhteinen julistus, doc. 6796/21.

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6796-2021-INIT/fi/pdf>

Conference on the Future of Europe – Revised Council position, doc. 5911/21.

Council's position on the Conference on the Future of Europe, 24 June 2020, doc. 9102/20.

Communication from the Commission to the European Parliament and the Council: Shaping the Conference on the Future of Europe, 22 January 2020.

P9_TA(2020)0010 – Euroopan parlamentin päätöslauselma 15. tammikuuta 2020 Euroopan parlamentin kannasta Euroopan tulevaisuutta käsittelevään konferenssiin (2019/2990(RSP)).

EUCO 29/19 – Eurooppa-neuvoston kokous (12. joulukuuta 2019) – Päätelmät

Euroopan komission puheenjohtajaehdokas Ursula von der Leyen: Poliittiset suuntaviivat seuraavalle Euroopan komissiolle 2019–2024, 16.7.2019.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VNK/EU-erityisasiantuntija Heli Siivola, p. 0295 160 476.

VNK/EU-asiantuntija Topi Juga, p. 0295 160 459.

EUTORI-tunnus

EU/2020/0544

Liitteet**Viite**

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2022-00338

Kekäläinen Antti(VM), Vartia
Laura(VM), Lehtimäki Jonne(VM)

13.06.2022

JULKINEN

Asia

Eurooppalainen ohjausjakso 2022: Yhdenmetyt maakohtaiset suositukset

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 21.06.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi ehdotuksensa maakohtaisista suosituksista 23.5.2022

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto (TSTK) keskustelelee suosituksista ja hyväksyy yhdenmetyjen suositusten työllisyys- ja sosiaalipoliittiset näkökohdat kokouksessaan 16.6.2022. Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) käsittelee 17.6. suositusten talous- ja finanssipoliittisia näkökantoja ja hyväksyy suositukset.

Yleisten asioiden neuvosto hyväksyy yhdenmetyt suositukset 21.6.2022 ja välittää ne käsiteltäviksi Eurooppa-neuvostossa 23.-24.6.2022.

Maakohtaisia suosituksia on valmisteltu talous- ja rahoituskomiteassa, talouspoliittisessa komiteassa, työllisyyskomiteassa ja sosiaalisen suojelun komiteassa. Suositukset vahvistetaan ECOFIN-neuvostossa 12.7.2022.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä maakohtaiset suositukset.

Pääasiallinen sisältö

Komission mukaan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä esitettävissä maakohtaisissa suosituksissa annetaan jäsenmaille ohjausta, jonka avulla ne voivat vastata sekä vanhoihin että uusiin haasteisiin ja saavuttaa keskeisiä yhteisiä politiikkatavoitteitaan. Tänä vuonna mukana on suosituksia muun muassa siitä, miten uudistusten ja investointien avulla voidaan vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ehdotetun RePowerEU-suunnitelman painopisteiden sekä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti ja tämä myös korostuu suosituksissa. Ohjausjaksolla on palattu poikkeusvuosien jälkeen jälleen laajaan talous-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikan tarkasteluun. Komissio on laatinut maakohtaiset raportit ja maakohtaiset suositusehdotukset, jotka keskittyvät jäsenmaiden keskeisiin rakenteellisiin haasteisiin.

Uudet EU:n työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevat päätavoitteet ohjaavat eurooppalaisen sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpanoa jäsenmaissa.

Maakohtaiset suositukset 2022 keskittyvät erityisesti niihin haasteisiin, joihin ei elpymis- ja palautumistukivälineen kautta vastata. Osa suosituksista on yhteisiä kaikille jäsenmaille, liittyen mm. Ukrainan tilanteeseen. Lisäksi jäsenmaille on annettu suositus elpymis- ja palautumissuunnitelmien toimeenpanosta.

Julkisen talouden osalta komissio suosittelee elpymistä tukevan finanssipolitiikan virityksen ylläpitoa, sisältäen elpymis- ja palautumistukivälineen vaikutuksen sekä ylläpitämään kansallisesti rahoitettuja investointeja. Komissio suosittelee keskipitkän aikavälin vakautta edistävän finanssipolitiikan harjoittamisen tilanteen salliessa samalla vahvistaen investointeja kasvupotentiaalin kasvattamiseksi. Julkisten investointien ja kulutuksen osalta komissio toteaa, että finanssipoliittista vastausta on laajennettava koskemaan julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään ja energiavarmuuteen sekä heikoimmassa asemassa olevien kotitalouksien ostovoiman ylläpitämiseen. Finanssipoliittiset suositukset on eriytetty jäsenvaltioiden velkatason mukaan, kuten tehtiin myös komission maaliskuussa annetussa vuotta 2023 koskevassa finanssipoliittisessa ohjauksessa.

Lisäksi komissio esittää, että yleisen poikkeuslausekkeen voimassaolo jatkuu vuonna 2023 ja lakkaa vuoden 2024 alusta. Komissio perustelee voimassaolon jatkamista Ukrainan sodan tuomalla epävarmuudella ja negatiivisilla riskeillä, ennennäkemättömällä energian hintojen nousulla ja toimitusketjujen häiriöillä, joista johtuen talouden tila ei ole palannut normaalimpiin olosuhteisiin. Jatkamishdotuksen yhteydessä komissio nostaa esiin tarpeen vastata finanssipolitiikalla Venäjän hyökkäyksen aiheuttamiin taloudellisiin vaikutuksiin, mukaan lukien energian hintojen nousuun. Ottaen huomioon edellä mainitut perusteet sekä korkean epävarmuuden ja negatiiviset riskit EU- ja euroalueen talouden näkymiin, komissio katsoo, että unioni ei ole vielä poistunut vakavasta taantumasta.

Suomen vuoden 2022 maakohtaiset suositukset

Komissio julkaisi ehdotuksensa maakohtaisiksi suosituksiksi 23.5. Suomi sai tänä vuonna kolme suositusta. Suositukset koskevat julkista taloutta, julkisia investointeja ja sosiaaliturvauudistusta, elpymis- ja palautumissuunnitelman ja koheesipolitiikan ohjelman toimeenpanoa sekä energiaa. Komissio julkaisi kevätpaketin yhteydessä myös Suomen maaraportin, jonka analyysi pohjustaa Suomen maakohtaisia suosituksia.

Julkista taloutta koskeva suositus on horisontaalinen mutta eriytetty maiden velkatasojen mukaan. Suomi sai lisäksi uuden suosituksen sosiaaliturvauudistukseen liittyen. Suomi sai uuden suosituksen myös elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanon jatkamisesta. Tämä suositus annetaan kaikille jäsenvaltioille, jotka ovat toimittaneet suunnitelman, josta neuvosto on antanut täytäntöönpanopäätöksen. Energiaan liittyvä suositus on horisontaalinen. Suomelle suositellaan muun muassa vähentää riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista ja nopeuttaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa.

Suomen suosituksia on käsitelty komiteatason neuvotteluissa, joiden perusteella komission esittämät suositukset muuttuvat hieman.

Komissio esittää Suomelle suosituksiksi, että se vuosina 2022 ja 2023:

1. Vuonna 2023 varmistaa, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien menojen kasvu on linjassa neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa, ottaen huomioon jatkuvat väliaikaiset ja kohdistetut tukitoimet kotitalouksille ja yrityksille, jotka ovat haavoittuvimpia energian hintojen nousulle sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. On valmiina sopeuttamaan menoja tilanteen muuttuessa. Laajentaa julkisia investointeja vihreään- ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, sisältäen elpymis- ja palautumistukivälineen, RePowerEU-ohjelman ja muun EU-rahoituksen. Vuonna 2023 harjoittaa finanssipolitiikkaa, jonka avulla tavoitellaan vakaata keskipitkän aikavälin finanssipoliittista asemaa. Esittää politiikkaehdotuksia sosiaaliturvauudistukselle, jonka tavoitteena on sosiaalietuusjärjestelmän tehokkuuden kasvattaminen, työnteon kannustimien parantaminen sekä julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysden tukeminen.
2. Jatkaa elvytys- ja palautumissuunnitelmansa täytäntöönpanoa 29.10.2021 annettuun neuvoston täytäntöönpanopäätökseen sisältyvien välitavoitteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Jatkaa sovitun koheesiopolitiikan ohjelmajakson 2021–2027 toimeenpanoa ja saattaa neuvottelut nopeasti päätökseen komission kanssa kauden 2021–2027 koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjoista koskien Ahvenanmaata ja Just Transition Fund -rahastoa tarkoituksena aloittaa näiden toteutus.
3. Vähentää yleistä riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista ja monipuolistaa niiden tuontia nopeuttamalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, mukaan lukien lupamenettelyjen tehostaminen edelleen, ja lisätä investointeja teollisuuden hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen ja liikenteen sähköistämiseen. Kehittää energiainfrastruktuuria toimitusvarmuuden parantamiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 16.6.2022

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.6.2022

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Kekäläinen/VM
Vartia/VM
Lehtimäki/VM
Kuorikoski/STM
Seppelin/STM
Porkka/TEM

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

LIITTEET

Asiasanat	EU:n tulevaisuus, Eurooppa-neuvosto, vaalit, YAN Yleisten asioiden neuvosto, talouspolitiikka
Hoitaa	OM, VM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, SP, STM, TEM, TULLI, UM, VTV, YM
